

5'2013 [43]

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

INNOVATIVE ECONOMY

Засновники журналу:
 Подільський державний
 аграрно-технічний університет
 ПВНЗ «Хмельницький
 економічний університет»
 ІІІ «Інститут економіки,
 технологій і підприємництва»,
 Тернопільська державна
 сільськогосподарська дослідна
 станція Інституту кормів та
 сільського господарства
 Поділля НААН

Головний редактор:
 Стельмашук А.М.,
 д.е.н., професор

**Заступник головного
 редактора:**
 Волощук К.Б.,
 д.е.н.

Відповідальний секретар:
 Печенюк А.В.,
 к.е.н., доцент

Редакційна рада:
 Кулик С.М.
 Рудик В.К.
 Смоленюк Р.П.
 Стельмашук А.М.

Редакційна колегія:
 Баланюк І.Ф., д.е.н., проф.
 Біттер О.Г., д.е.н., проф.
 Варченко О.М., д.е.н., проф.
 Витвицька О.Д., д.е.н., доцент
 Галушкіна Т.П., д.е.н., проф.
 Губені Ю.Е., д.е.н., проф.
 Доманчук Д.П., д.е.н., проф.
 Євдокименко В.К., д.е.н., проф.
 Зінчук Г.О., д.е.н., проф.
 Лаврук В.В., д.е.н.
 Лотоцький І.І., д.е.н., проф.
 Лучик С.Д., д.е.н., проф.
 Малік М.Й., д.е.н., проф., акад. НААН
 Олійник Т.І., д.е.н., проф.
 Павліха Н.В., д.е.н., проф.
 Павлов В.І., д.е.н., проф.
 Пархомець М.К., д.е.н., проф.
 Пуцентейло П.Р., д.е.н., доцент
 Свиноус І.В., д.е.н.
 Ульянченко О.В., д.е.н., проф.
 Чикуркова А.Д., д.е.н.
 Шульський М.Г., д.е.н., проф.
 Щурик М.В., д.е.н., проф.
Зарубіжні вчені
 Павлов К.В., д.е.н., проф. (Росія)
 Пармакли Д.М., д.е.н., проф. (Молдова)
 Усенко Л.М., д.е.н., проф. (Росія)
 Шмарловська Г.О., д.е.н., проф. (Білорусь)
 Горновіч Мірослав, хаб. д.е.н., проф. (Польща)
 Маркс-Бельська Рената, хаб. д.е.н., (Польща)

Наукові редактори:
 Загітко Л.А., к.е.н., доцент
 Корженівська Н.Л., к.е.н., доцент
 Пастух Ю.А., к.е.н., доцент
 Петрушенко О.О., к.філ.н.
 Сава А.П., к.е.н.
 Сидорук Б.О., к.е.н.
 Яшук Т.С., к.с.-г.н.

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

5'2013 (43)

Зміст

I. Економіка та інноваційний розвиток національного господарства	
Гергега Г.Ф. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ	5
Галабурда В.Г. СОВРЕМЕННЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОЦЕНКИ ТРАНСПОРТА	7
Носов О.Ю. РОЗВИТОК СИСТЕМИ БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ ТА РЕГУЛЮВАННЯ В ПРОЦЕСІ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ	11
Крайник О.П. РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ	14
Ландіна Т.В., Мельничук І.І. ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ НАУКИ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ	18
Брайловський І.А. ЗАСОБИ ДЕРЖАВИ СТОСОВНО ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ ПРОЄКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА	21
Кушнір Л.Л. ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ ЯК ІНДИКАТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ЇЇ ГОСПОДАРСЬКОГО МЕХАНІЗМУ	24
Світлична О.С. ЕВОЛЮЦІЯ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	30
Фарат О.В. ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ГАЛУЗЕЙ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	34
Влах М.Р., Коропецька Т.О. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ ПРОДОВОЛЬЧИМИ ТОВАРАМИ: СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	40
Ільїна К.О. ГОЛОВНІ ВЛАСТИВОСТІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	43
Бойцун О.І. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ВІДКРИТОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН	46
Мудра-Рудик Я.А. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕНСИНИМИ ЗАОЩАДЖЕННЯМИ В УКРАЇНІ	49
Бауман О.С. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МАКРОПРУДЕНЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	54
II. Економіка та конкурентоспроможність підприємств	
Гергега О.В. ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ	57
Комарницький І.М., Савіцький А.В. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	59
Мельник О.Г., Нагірна М.Я. ДІАГНОСТИКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	63
Паранчук С.В., Кривецький І.О. ПЕРЕДУМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ	67
Жмайлова О.Г., Бабицька О.О. ОЦІНКА ВАРТОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ПОКАЗНИКІВ ЙОГО ПРИБУТКОВОСТІ	70
Лисак В.Ю. ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	73
Силкіна Ю.О. УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМИ ЗМІНАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ	76
Лісун Я.В., Дячук М.В. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	79
Джеджула В.В. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХОДІВ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В СИСТЕМАХ ГЕНЕРАЦІЇ І ТРАНСПОРТУВАННЯ ТЕПЛОВОЇ ЕНЕРГІЇ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	83
Черниш С.С. ОГЛЯД МЕТОДИК АНАЛІЗУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	87
Маслюк О.В. МІСЦЕ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	92
Осадчук Ю.М. РОЛЬ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	96
Лазаренко М.П. ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	100
Базалійська Н.П., Казановська М.П. СТАН СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	103
III. Економічна політика регіонального розвитку і місцеве самоврядування	
Борушак Мирослав. РОЛЬ ПОМОРСЬКИХ ВУЗІВ У РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ЕКОНОМІКИ	106
Марошек Христина. ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ ТУРИСТИЧНИХ КАДРІВ ПОМОРСЬКОГО КРАЮ	109
Верхоглядова Н.І., Олініченко І.В. РЕГІОН ЯК САМОКЕРОВАНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА	113
Ілляшенко С.М., Білан М.І. АНАЛІЗ ПРОФІЛЮ ТИПОВИХ СПОЖИВАЧІВ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ СУМЩИНИ	117
Васильєв О.В. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ І ЙОГО ФІНАНСОВОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ	123
Горун М.В. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ГУСЯТИНСЬКО-САТАНІВСЬКОГО РЕКРЕАЦІЙНОГО РАЙОНУ	128
IV. Економіка природокористування та екологізація навколишнього середовища	
Кузьмін О.Є., Бублик М.І. КОНЦЕПЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕХНОГЕННИХ ЗБИТКІВ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	132
Химиньєв В.В. МЕХАНІЗМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ	136
Хомюк Н.Л. СУТНІСТЬ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ	143

Founders of the journal:
 Podilskyi State Agrarian and
 Technical University
 Private Institution of Higher
 Education "Khmelnitskyi economical
 University"
 Private enterprise "Institute of
 Economics, Technologies and
 Entrepreneurship"
 Ternopil State Agricultural
 Experimental Station of the Institute
 of Feeds Research and Agriculture of
 Podillya of NAAS

Chief editor:
 Stel'mashchuk A.M.,
 Dr.econ.sci., prof.

Deputy chief editor:
 Voloschuk K.B.,
 Dr.econ.sci.

Executive Secretary:
 Pechenuk A.V.,
 Candidate of Economic Sciences,
 associate professor

Editorial Council
 Kulyk S.M.
 Rudyk V.K.
 Smolenuk R.P.
 Stel'mashchuk A.M.

Editorial Board:
 Balanuk I.F., Dr.econ.sci., prof.
 Bitter O.G., Dr.econ.sci., prof.
 Varchenko O.M., Dr.econ.sci., prof.
 Vytvyts'ka O.D., Dr.econ.sci., associate prof
 Halushkina T.P., Dr.econ.sci., prof.
 Gubeni Yu.E., Dr.econ.sci., prof.
 Domanchuk D.P., Dr.econ.sci., prof.
 Yevdokymenko V.K., Dr.econ.sci., prof.
 Zinchuk T.O., Dr.econ.sci., prof.
 Lavruk V.V., Dr.econ.sci.
 Lotots'kyi I.I., Dr.econ.sci., prof.
 Lachyk S.D., Dr.econ.sci., prof.
 Malik M.Y., Dr.econ.sci., acad. of NAAS
 Oliynyk T.I., Dr.econ.sci., prof.
 Pavliha N.V., Dr.econ.sci., prof.
 Pavlov V.I., Dr.econ.sci., prof.
 Parhomets' M.K., Dr.econ.sci., prof.
 Putsenteilo P.R., Dr.econ.sci., associate
 professor
 Synyous I.V., Dr.econ.sci.
 Ulyanchenko O.V., Dr.econ.sci., prof.
 Chykurkova A.D., Dr.econ.sci.
 Shul's'kyi M.G., Dr.econ.sci., prof.
 Shchuryk M.V., Dr.econ.sci.

Foreign scientists
 Pavlov K.V., Dr.econ.sci., prof. (Russia)
 Parmakli D.M., Dr.econ.sci., prof. (Moldova)
 Usenko L.M., Dr.econ.sci., prof. (Russia)
 Shmarlovs'ka G.O., Dr.econ.sci., prof.
 (Belarus)
 Gornowicz Miroslaw, Dr.hab., prof. UWM
 (Poland)
 Marks-Bielska Renata, Dr.habil (Poland)

Scientific editors:
 Zahnitko L.A., Candidate of Economic
 Sciences, associate professor
 Korzheniv's'ka N.L., Candidate of Economic
 Sciences, associate professor
 Pastuh Yu.A., Candidate of Economic
 Sciences, associate professor
 Petrushenko O.O., Candidate of Philological
 Sciences, associate professor
 Sava A.P., Candidate of Economic Sciences
 Sydoruk B.O., Candidate of Economic
 Sciences
 Yashchuk T.S., Candidate of Agricultural
 Sciences

INNOVATIVE ECONOMY

All-Ukrainian Scientific and Production journal

5'2013 (43)

Contents

I. Economy and innovative development of the national economy	
Gerega G. SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF INNOVATION DIVISION OF LABOR	5
Galaburda V. MODERN ECONOMIC EVALUATION OF TRANSPORT	7
Nosov O.Y. DEVELOPMENT OF THE SYSTEM OF BANKING SUPERVISION AND REGULATION IN THE PROCESS OF TRANSFORMATION OF UKRAINIAN ECONOMICS	11
Kraynyk O.P. TAXR SYSTEM REFORMATION IN THE CONTEXT OF CONDUCTING OF ECONOMIC REFORMS IN UKRAINE	14
Landina T.V., MeFnychuk I.I. PROBLEMS OF FINANCING OF SCIENCE IN UKRAINE AND WAYS OF ITS DECISION	18
Brailovskiy I.A. STATE MEANS ON REDUCING RISKS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP	21
Kushnir L.L. REPRODUCTION OF THE FIXED ASSETS IN ECONOMY OF UKRAINE AS INDICATOR OF EFFICIENCY OF HER ECONOMIC MECHANISM	24
Svitlychna O.S. EVOLUTION OF MEDICAL INSURANCE IN UKRAINE	30
Farat A. INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF SECTORS OF THE ECONOMY UKRAINE. CURRENT STATUS AND FUTURE DEVELOPMENT	34
Vlakh M.R., Koropetska T.O. INTERNATIONAL TRADE OF UKRAINIAN AGRICULTURAL PRODUCE: STATE AND THE TENDENCIES OF IT'S DEVELOPMENT	40
Ilyina K.O. BASIC PROPERTIES OF FINANCIAL SUPPORT OF INNOVATION	43
Boizun O.I. INTERNATIONAL EXPERIENCE OF FINANCIAL CONDITION OPENNESS IN GLOBAL CHANGE	46
Mudra-Ryduk Y. THE WAYS OF MANAGEMENT EFFICIENCY ENCREASING OF UKRAINIAN PENSION SAVINGS	49
Bauman O.S. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF MACROPRUDENTIAL REGULATION	54
II. Economy and competitiveness of the enterprises	
Gerega A.V. ECONOMIC STABILITY OF COMPANIES AND WAYS OF ITS IMPLEMENTATION	57
Komarnytskiy I.M., Savitskiy A.V. THE CURRENT STATE OF EXTERNAL TRADE DEVELOPMENT OF NATIONAL ENTERPRISES OF LIGHT INDUSTRY	59
Melnyk O.G., Nagirna M.J. DIAGNOSIS OF FACTORS AFFECTING EXPORT ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE	63
Paranchuk S.V., Kryvetskiy I.O. PRECONDITIONS OF THE IMPLEMENTATION OF MANUFACTURING RESTRUCTURING OF ENTERPRISES IN CONDITIONS OF ANTI-RECESSION MANAGEMENT	67
Zhmaylova O.G., Babytska O.O. THE ESTIMATION OF AGRARIAN ENTERPRISE VALUE ON THE BASIS OF ITS PROFITABILITY INDEXES	70
Lisak In. Yu. FORMING OF CONCEPT INNOVATION AND ITS ROLE IN ACTIVITY OF ENTERPRISES	73
Sylkina J.O. MANAGEMENT OF STRATEGIC CHANGES ON TRADE ENTERPRISES	76
Lisun Y.V., Dyachuk M.V. STRATEGIC ANALYSIS OF ENTERPRISES OF A BUILD INDUSTRY	79
Djedjula V.V. ECONOMIC EFFICIENCY OF ACTIONS OF ENERGY SAVING IN SYSTEMS OF GENERATION AND TRANSPORTATION OF THERMAL ENERGY OF MACHINE-BUILDING ENTERPRISES	83
Chernush S.S. REVIEW OF METHODS FOR THE ANALYSIS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE COMPANY	87
Masliuk O.V. A PLACE OF ECONOMIC STABILITY OF ENTERPRISE IS IN PROVIDING OF HIS COMPETITIVENESS	92
Osadchik J.M. ROLE OF FINANCE MANAGEMENT IN ENTERPRISES ACTIVITIES	96
Lazarenko M.P. INTEGRATION PROCESSES OF CORPORATE STRUCTURES IN SYSTEM OF THE ECONOMIC RELATIONS	100
Bazallyska N.P., Kazanovska M.P. THE STATE OF THE SYSTEM OF MOTIVATION OF PERSONNEL AT DOMESTIC ENTERPRISES	103
III. The economic policy of regional development and local government	
Boruschak Miroslaw. ROLE OF UNIVERSITIES IN POMERANIA ECONOMICS OF TOURISM	106
Maroshek C. TENDENCIES PREPARATION OF TOURIST FRAMES POMORSKI REGION	109
Verkhoglyadova N.I., Olinichenko I.V. REGION AS SELF-GOVERNING SOCIAL-ECONOMIC SYSTEM	113
Illashenko S.M., Bilan M.I. ANALYSIS OF THE PROFILE OF THE STANDARD USERS OF TOURIST SERVICES TO THE SUMY REGION	117
Vasiliev O.V. THE INTERACTIONS BETWEEN ECONOMIC DEVELOPMENT AND ITS FINANCIAL INFRASTRUCTURE	123
Gorun M.V. ANALYSIS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF FHUSYATYN AND SATANIV RECREATIONAL REGION	128
IV. Environmental economics and ecologization of the environment	
Kuzmin O.Ye., Bubyk M. I. CONCEPT EVALUATION METHODOLOGY OF TECHNOGENIC DAMAGES FOR ENTERPRISES IN UKRAINE AND THE WORLD	132
Khiminets V.V. IMPLEMENTATION AND STIMULATION MECHANISMS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE CARPATHIAN REGION	136
Homyuk N.L. ESSENCE OF LAND RESOURCES AND RATIONAL USE OF LAND RESOURCES	143

УДК 330.341.

Васильєв О.В.,
д.е.н., доцент, завідувач кафедри
менеджменту міського та регіонального розвитку
Харківська національна академія міського господарства

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ І ЙОГО ФІНАНСОВОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ

Постановка проблеми. Однією з важливих умов економічного зростання регіону є розвинена фінансова інфраструктура, яка ефективно задовольняє фінансові потреби господарюючих суб'єктів, сприяє підтримці стійких темпів економічного розвитку, зниженню соціальної нерівності, підвищенню рівня життя населення. В основі розвитку сучасної ринкової інфраструктури регіону лежить система фінансових інститутів та фінансових ринків. Стратегічні цілі розвитку української економіки ставлять перед фінансовим ринком конкретні завдання підвищення конкурентоспроможності регіонів, притоку до них масштабних інвестицій, забезпечення соціальної стабільності. Одним із першочергових стратегічних завдань вважається створення сильної фінансової системи регіону, заснованої на ключових регіональних фінансових інститутах, що, у свою чергу, буде сприяти підвищенню конкурентоспроможності областей і їх стійкому розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам співвідношення розвитку інституцій фінансової інфраструктури регіону і його економічних показників присвятили свої роботи такі науковці, як Беленький П.Ю. [1], Грудзевич У.Я. [2], Іншаков О.В. [4], Комаров М.П. [5], Кузнєцов Н.Г. [6], Мельник А.Ф. [7], Шевчук В. А. [8].

Аналізуючи праці цих та інших українських і зарубіжних вчених, можна зробити висновок щодо причин незабезпечення виконання інфраструктурних функцій. А саме:

- різний ступінь міцності вертикальних зв'язків за різними видами інститутів фінансової інфраструктури (найбільш міцні в інститутах, що займаються збором податків) [4; 6; 2];
- більш рівномірне розміщення по регіонах тих фінансових інститутів, які забезпечують рух бюджетних фінансових потоків [5; 7; 1];
- різний ступінь саморегуляції за різними видами фінансових інститутів [4; 8];
- перевага в недержавній підсистемі фінансової інфраструктури банків і страхових організацій [4; 5; 2];
- здійснення розрахунків між господарюючими суб'єктами переважно в рамках платіжної системи НБУ [7; 1; 8];
- різний ступінь регламентації функціонування фінансових інститутів (найбільше жорстко контролюється діяльність комерційних банків) [5; 6; 2; 1];
- існування необґрунтованих розбіжностей між територіальними підрозділами організацій, що становлять державну підсистему фінансової інфраструктури [6; 2];
- диспропорції в розвитку фінансової інфраструктури по регіонах [4; 1];
- концентрація фінансових інститутів у м. Києві (за винятком кредитних споживчих кооперативів) [7; 8];
- недержавна підсистема фінансової інфраструктури в основному представлена кредитними організаціями і їхніми філіями [5; 7].

Дані проблеми потребують подальших досліджень та наукових розробок.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження взаємозв'язку між рівнями розвитку економічного стану регіону і його фінансовою інфраструктурою.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку автора, усі вищезгадані особливості сучасного стану фінансової інфраструктури стійко відтворюються механізмом її функціонування. Основну роль у недержавній підсистемі відіграють великий бізнес і держава. Насамперед це стосується банків. Вони завдяки своїй ресурсній перевазі над іншими інститутами й залученню у фінансово-промислові групи стають основою розвитку інших інститутів фінансової інфраструктури. Ця закономірність не діє тільки стосовно сільської кредитної кооперації, яка розвивається за рахунок адміністративного ресурсу.

Пріоритетним напрямом державного регулювання фінансової інфраструктури повинно стати забезпечення її відповідності потребам підприємницької діяльності, зокрема малого бізнесу, через підвищення капіталізації складових фінансової інфраструктури, мінімізацію ризикових угод, поширення конкурентного середовища. Два перші завдання вирішуються методами прямого державного впливу за рахунок підвищення мінімуму статутного капіталу й регламентації надання послуг.

Розвиток конкуренції можна забезпечити через фактичну зміну критеріїв оцінки припустимого рівня концентрації виробництва в бік підвищення. Достатнім визнається незначний ступінь конкуренції. При цьому, один з ймовірних шляхів її розвитку – між інституціями фінансової інфраструктури та міжрегіональними відносинами.

Вирішити ці завдання можна методами прямого державного регулювання, наприклад, увести вимоги до структури залученого капіталу в розрізі дрібних і великих інвесторів, підвищити контроль за рухом інформаційно-фінансових потоків та афілійованих зв'язків між господарськими суб'єктами. Але ці міри дорогі й малоефективні. Функціонування ж фінансових інститутів у конкурентному середовищі припускає організацію роботи таким чином, що при наданні фінансових послуг повинна враховуватися специфіка роботи конкурентів, що може забезпечити конкурентні переваги при залученні клієнтів. Але в цьому випадку потрібно реформувати існуючі методи й інструменти розвитку фінансової інфраструктури, тому що останні не дозволяють вирішувати в достатньому обсязі поставлені урядом України завдання щодо її вдосконалення. Для достатнього впливу фінансової інфраструктури на соціально-економічний розвиток України необхідно стимулювати не тільки її фінансове становище. Варто також розширювати:

- конкурентне середовище між інститутами фінансової інфраструктури регіону, щоб забезпечити позитивні обставини здійснення фінансових потреб, а саме підвищити темпи розвитку виробництва й споживання;

- різноманіття та рівномірність фінансових послуг, що надаються, для формування умов задоволення фінансових потреб приватних фірм і домогосподарств як економічних агентів;

- інформованість потенційних інвесторів щодо реалізації завдань як базової складової розвитку інвестування.

Ці напрямки, хоча й відповідають завданням розвитку фінансової інфраструктури, поставленим урядом України, фактично залишаються добрими намірами, поки не будуть використані адекватні інструменти, які могли б їх реалізувати. У зв'язку із цим, необхідно вдосконалювати непрямі методи й інструменти державного регулювання фінансової інфраструктури для досягнення більше гармонічного впливу на зміни комерційного сегмента вітчизняної економіки.

Слід зазначити, з огляду на рівень розвитку фінансової інфраструктури регіонів України, їх системної кризи й неможливості за їх допомогою організувати фінансування великих, довгострокових проектів і програм, саме фінансові інститути, які здатні залучати в регіон додаткові ресурси, доцільно розташовувати за кордоном. Таке розміщення дозволяє здійснювати побудову фінансових мультиплікаторів, створювати можливість розміщення щодо дешевих ресурсів під забезпечення різних інструментів і гарантій, різних рівнів прибутковості й інвестиційних ризиків, але це повинно бути комплексним, доцільним напрямком з боку державної інфраструктури регіону, що здійснюється під їх контролем.

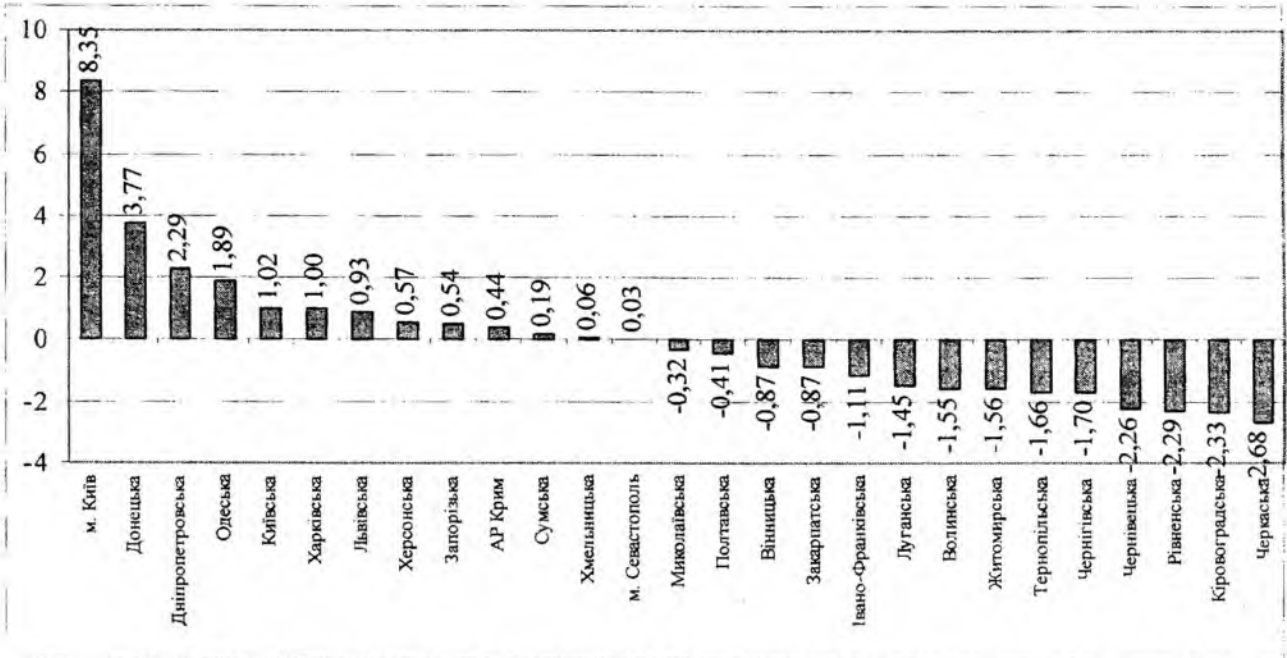
За останні роки відбулися істотні зміни в умовах життя населення, збільшилися реальні грошові доходи, зросла заробітна плата, змінилася система соціального захисту, однак це поки слабо відображається на якості життя більшості людей похилого віку. Необхідне продовження пенсійної реформи, досягнення порівнянного з найбільш розвиненими країнами коефіцієнта заміщення пенсією заробітної плати. Вона не може бути розподільним механізмом – основна частина, безумовно, повинна залучатися безпосередньо від населення через недержавні пенсійні фонди і страхування життя.

Банки можуть ефективно сприяти державі в підвищенні рівня доходів і якості життя населення. Ключові сегменти, що забезпечують «соціальний ліфт», – це іпотека, яка створює умови для підвищення доступності житла, і освітні кредити, що працюють на професійне зростання українських громадян. Активізація кредитних і ощадних операцій населення працює на підвищення відповідальності громадян за свій добробут через формування навичок керування особистими фінансами.

Отже, вважається за потрібне підтвердити наявність взаємозв'язку між фінансовою інфраструктурою і рівнем економічного розвитку регіону за допомогою методів економіко-математичного моделювання. Підсумки стандартизації регіонів України за рівнем економічного розвитку наведено на рис. 1.

Виходячи з результатів проведених розрахунків, можна зазначити, що розподіл регіонів за рівнем їх економічного розвитку дуже схожий з розподілом за рівнем розвитку інститутів регіональної фінансової інфраструктури.

Для підтвердження означених припущень доцільно застосувати коефіцієнт кореляції рангів, який використовується тоді, коли необхідно дати швидку оцінку зв'язку двох ознак без використання складних розрахунків та при наявності (можливості) бальної оцінки рівня показників.

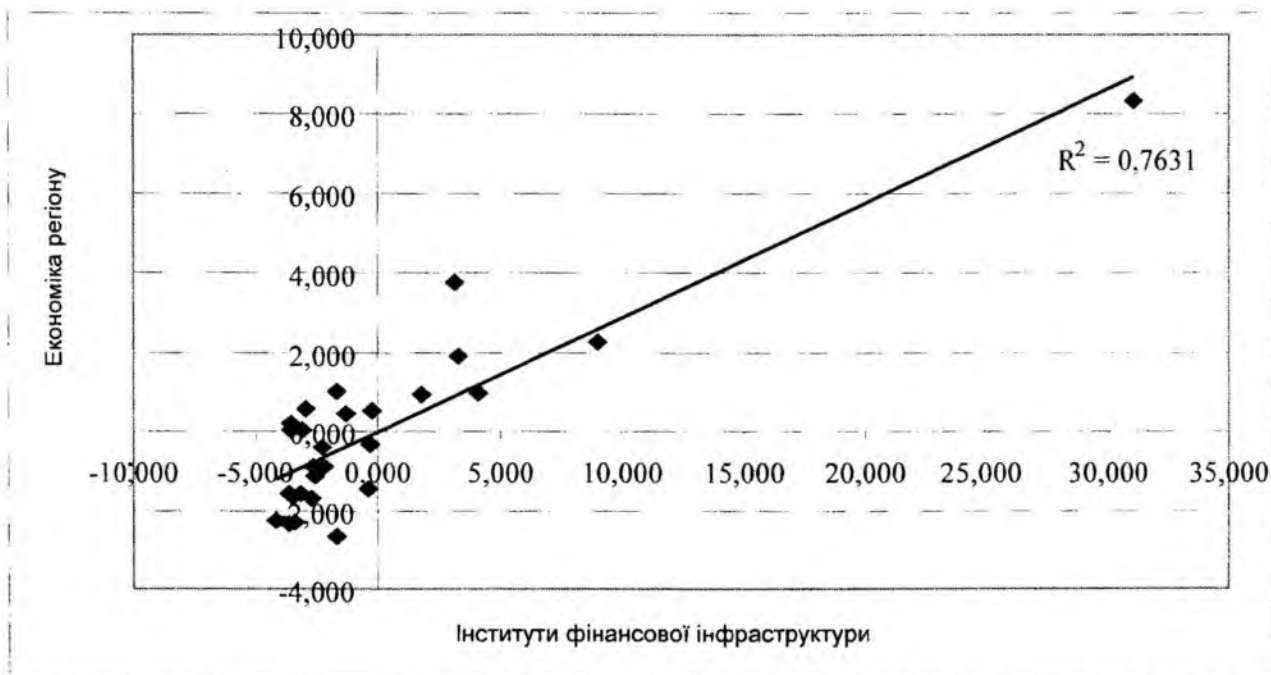

Рис. 1. Підсумки стандартизації регіонів України за рівнем економічного розвитку
 Джерело: Розроблено автором за даними державної служби статистики України [3]

Виходячи з проведених автором розрахунків, можна зробити висновок, що зв'язок між розвитком інститутів регіональної фінансової інфраструктури та рівнем розвитку економіки регіонів існує, він прямий за напрямком і дуже тісний:

$$r = \frac{357,57}{\sqrt{1241,21 \cdot 134,99}} = \frac{357,57}{409,334} = 0,87355 \quad (1)$$

Іншими словами, ступінь розвитку економіки регіону на 76,31% обумовлений рівнем розвитку інститутів регіональної фінансової інфраструктури (рис. 2).

Рис. 2. Взаємозв'язок між рівнями розвитку інститутів регіональної фінансової інфраструктури і економіки регіонів

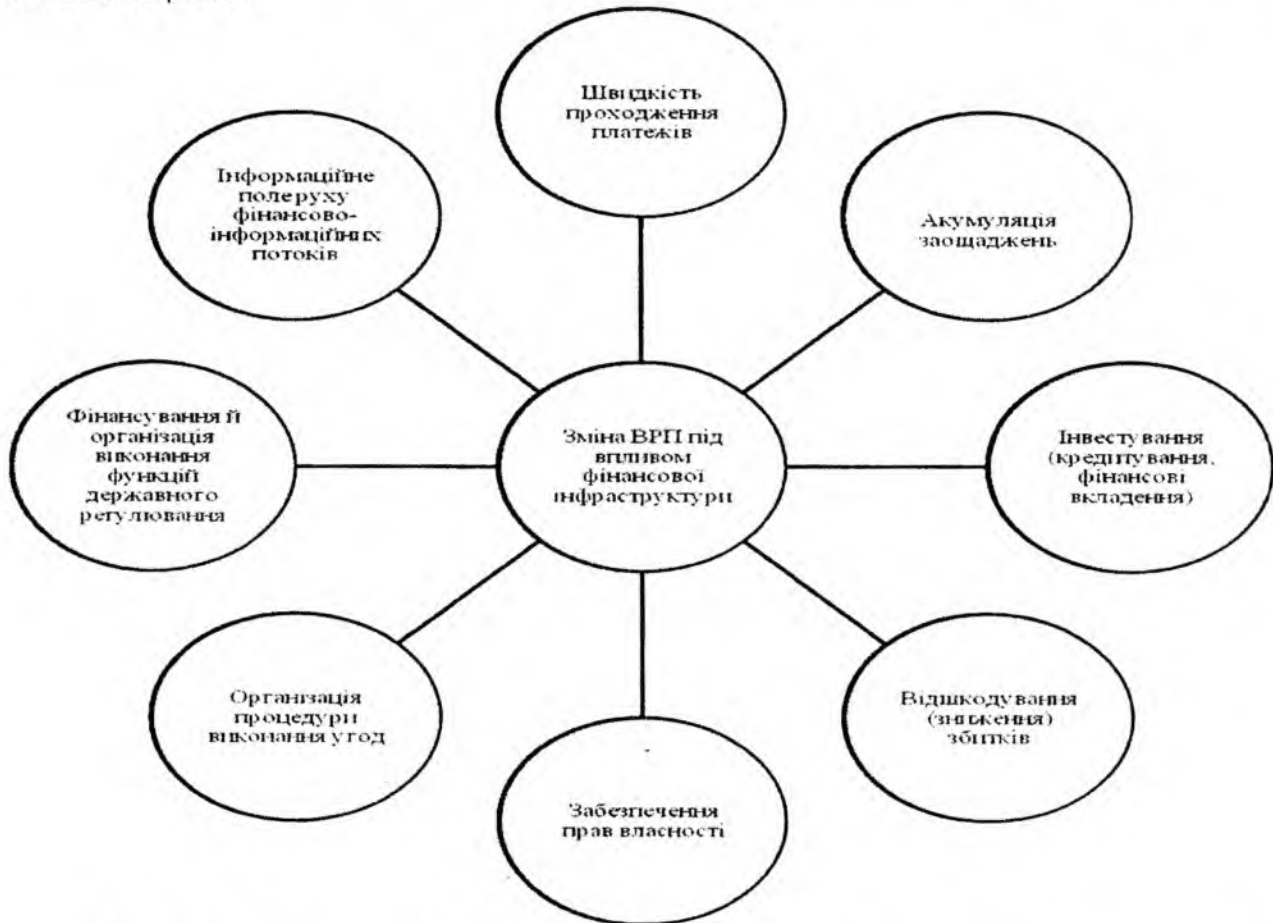
Джерело: Розроблено автором за даними державної служби статистики України [3]

Можна зазначити напрямки вдосконалення взаємовідносин фінансової інфраструктури та економічного розвитку на регіональному рівні. По-перше, це заходи щодо підвищення фінансової грамотності населення. По-друге, створення умов для зростання депозитів на рахунках населення й загального підвищення якості життя. По-третє, підвищення доступності фінансових послуг. Тобто сьогодні регіонам України необхідна розгалужена фінансова інфраструктура як для забезпечення соціальних гарантій, так і для сприяння соціальному розвитку – вертикальної мобільності, формування середнього класу, реалізації підприємницьких здатностей українських громадян.

Треба зазначити, що фінансова інфраструктура регіону на приріст валового регіонального продукту (ВРП) впливає в декількох аспектах. Крім впливу, властивого всім іншим галузям (створення робочих місць і сплата податків), вона дозволяє використовувати специфічні фактори економічного зростання й забезпечує за рахунок цього одержання синергетичного ефекту.

Чинники взаємного впливу фінансової інфраструктури на рівень економічного розвитку регіону визначені на рис. 3.

Рис. 3. Фактори впливу фінансової інфраструктури на соціально-економічний розвиток регіону

Джерело: розроблено автором

Як видно з рис.3, основними факторами впливу фінансової інфраструктури на соціально-економічний розвиток регіону є: фінансування й організація виконання функцій державного регулювання; інформаційне поле руху фінансово-інформаційних потоків; організація процедури виконання угод; забезпечення права власності; відшкодування (зниження) збитків; інвестування; акумуляція заощаджень; швидкість проходження платежів.

Висновки з даного дослідження. Отже, для пом'якшення диспропорцій розвитку фінансової інфраструктури регіонів з метою підвищення її ефективності необхідне здійснення комплексу завдань:

а) вирівнювання умов функціонування різних недержавних інститутів фінансової інфраструктури:

– введення єдиного порядку відкриття філій, представництв, додаткових офісів по всіх фінансових інститутах, що повинен бути обов'язковим як при створенні, так і при закритті клієнтської мережі;

– збільшення масштабності діючої системи гарантії внесків, аналогічної реалізованій для комерційних банків, на всі елементи інвестиційного сектору фінансової інфраструктури, для того щоб зробити їх рівною мірою інвестиційно привабливими;

б) уникнення диспропорцій у соціально-економічному розвитку регіонів через:

– диверсифікованість філій фінансових інститутів залежно від рівня розвитку виробництва й споживання в регіоні за рахунок надання податкових пільг, різних видів допомоги (виділення приміщення та ін.), створення сприятливого ділового клімату, прямої кооперації адміністрації й бізнесу для реалізації спільних проєктів. У цей час агентами всіх видів фінансових інститутів у регіонах в основному виступають банки, тому зазначені види державної підтримки створять додаткові можливості для розширення кола фінансових послуг, що надаються;

– більш ефективний вплив органів державної й регіональної влади на соціально-економічний розвиток регіонів;

– створення фондів агентств як комплексних представництв різних фінансових фірм;

в) створення єдиного на рівні держави інформаційного поля функціонування фінансової інфраструктури, що включає в себе для недержавної підсистеми фінансової інфраструктури інформацію про кількість фінансових інститутів, характеристику основних проведених операцій для кредитних споживчих кооперативів, професійних учасників ринку цінних паперів, недержавних пенсійних фондів, інвестиційних фондів.

Література

1. Беленький П. Ю. Фінансовий ринок та його інфраструктура в умовах глобалізації: проблеми, перспективи, регіональні аспекти / П. Ю. Беленький, В. І. Шевченко-Марсель, О. О. Другов. – Львів: Інститут регіональних досліджень НАН України, 2003. – 48 с.
2. Грудзевич У.Я. Перспективи розвитку регіональної інфраструктури фінансового ринку / У. Я. Грудзевич // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Економічні проблеми розвитку виробництва регіону : щорічник наукових праць. – Львів: НАН України, Інститут регіональних досліджень, 2001.– Вип. XXXI. – С. 620–631.
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Иншаков О.В. Инфраструктура рыночного хозяйства: системность исследования / О.В. Иншаков, Е.Г. Русакова // Вестник С.Петербур. ун-та. Сер. 5. – 2005. – Вып. 2. – С. 28-37.
5. Комаров М.П. Инфраструктура регионов мира / М.П. Комаров. – СПб. : Изд-во Михайлова В.А., 2000. – 341 с.
6. Кузнецов Н.Г. Инфраструктурный комплекс торговли как элемент целостной общественной системы экономики региона : проблемы формирования / Н.Г. Кузнецов, В.П. Федько, С.М. Ганус // Актуальные проблемы хозяйственной практики. – 2005. – № 4. – С. 77-84.
7. Організаційно-економічний механізм розвитку регіону: трансформаційні процеси та їх інституційне забезпечення : монографія / за ред. проф. Мельник А.Ф. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – 608 с.
8. Шевчук В.А. Международные финансовые институты: политика в секторе экономической инфраструктуры / В.А. Шевчук. – М. : Анкил, 1999. – 104 с.